

РЕВОЛЮЦІЙНА БОРОТЬБА В ІНДІЇ.

Зайшла зоря старої Індії, Індії містичної, Індії таємничої, Індії факірів, Індії юродивих у годів, Індії Ганді. Буйна сила, саме життя — нова зміна, молода Індія виростає й міцно стоїть на ногах.

Ще рік тому в катівнях Мандалайської в'язниці, найжахливішій в Індії та Бірмі, страждали так звані "бенгальські в'язні". Ще рік тому всю Індію від підгір'я Гімалаїв до Пейлоу, збурював нестимний крик: — Волю бенгальським в'язням.

Ще рік тому, як і кілька років поспіль, від цих криків адригали повітря. Ці крики не давали спокою британським урядовцям, та ба — вони були марні. Нарешті, їх "почули". Політика — справа мілітивна. Довелось поступити й "почути" загрозливі крики. Розчинилася брама Мандалайської в'язниці. Кілька в'язнів, змучених, виснажених, виснажених виснажено з неї на волю.

Усе оди померло. Довго не виживуть. Багато вмерло. Сусіди Чандра Боз також умирали, але горіла в ньому буйна сила, бурхали страсті... Він вижив. Вижив, одужав. Нова зоря сходила над Індією. Нова зоря — новий провідник молоді Індії.

Бурхливими, сміливими словами запаливав він приспани сили, кидав вогонь у молоді маси, кликав їх на боротьбу, гуртуючи борців за волю. Незабаром імя його гримить по всій Індії. Слава його затемнює славу старих провідників, які в ХХ столітті, в добу Жюльєна проповідували вегетаріанські методи боротьби й політики.

Умер Ганді. Умер не сам угодився юродивий. Умер той Ганді, що вів Індію до поразки, той безумний мрійник, що не зважив на сили боротьби, що, безумний, думав здобути перемогу, потуркувавшись із крималями, не насильством над насильниками, а благанням неблаганих...

Ганді айшов із сцени. Його напів-оголена худя постать із піднесеними до неба руками рідше з'являється на багатолюдному мітингу, його патетичні вигукі не викликають вигуків захоплення, за ним не йде юрба.

Субха Чандра Боз — новий лідер. Він любить Індію, він веде Індію, його любить Індія, за ним йде Індія. Скрізь, де Субха Чандра Боз з'являється, де чути його відражну мову — ентузіазм сили, вогонь боротьби, щільно зімкнуті лави.

— Бойкот комісії Саймона! — І комісію бойкотують.
— Бойкот британським товарам! — І бойкот починається.

Пробігають сотні міст, тисячі сіл, десятки тисяч мітингів, мільйони учасників — тільки Субха Чандра Боз скрізь устигає, скрізь виступає, всіх закликає...

Індія чує нове слово, Індія готується до нової боротьби.

Калькута, Бомбей, Мадрас, Ахмадабад, Делі, Лукнов, Пуна, Патна, Бенарес, Амрітсар, Лагору, знову Калькута, Бенгалія, Пенджаб, Гуджрат, північ, південь — уся Індія. Скрізь промовляє, скрізь чути слово — це Субха Чандра Боз. Нагпур. Багатолюдний мітинг. Субха Чандра Боз. Безкінця краєва орація, ентузіазм юрби. Субха Чандра Боз на трибуні. Промовляє. Стримане дихання багатотисячної юрби. Виразне кожне слово. Сиплються іскри з очей, із багаторічних очей. Напружуються м'язи, напружена увага. Слово Субха Чандра Боза проходить у серця, у багато тисяч сердець. Його уважно слухають.

— Чого треба Індії? — повної волі. Не половинчастих постанов: Індія без Англії, без британської влади. В Індії 300 племен і народів, в Індії 169 різних мов, в Індії 300 мільйонів людей. Національні меншості? Найскладніше, найтрудніше, найделікатніше питання. Як розв'язати його? Англіїці розв'язали бачите? Своїми плечами почувають? Це — оди розв'язання. Чи є інше? — 6. Ні один народ не повинен попововувати другого, ні одна нація не повинна панувати над другою. У вільній державі всі народи рівноправні. У вільній країні всі люди однакові. Це — єдине розв'язання, єдине й правдиве.

І нагпурці, люди різних племен і народів, слухають, уперше чують, просте й правдиве розв'язання. Розв'язання питання, яких адептів не можна розв'язати. Нагпурці вражені: так просто, так ясно.

— Правда! — загуг багато-тисячний мітинг. Обличчя засяли, люди заворушилися. Правда...

— Не комісія Саймона, що знову іде до Індії, розв'яже національну проблему — 300-мільйонної Індії? Не англіїці розв'яжуть за нас. Розв'яжемо ми самі. Розв'яжемо так просто, так ясно, так легко й ґрунтовно, як розв'язала інша багатородова, багатородова Індія.

Під тріумфальні, під захват багатотисячного нагпурського мітингу Субха Чандра Боз, провідник нової Індії, ясно й виразно промовив:

— Рано чи пізно, а все оди Індія радянлізується.

А. Дал.

"СНЕП ШАТС".

В МАЙБУТНЬОМУ ТАК ВОНО БУДЕ.

Жінка поміє посуду, поряче біля кухні, чоловік порегане найновіше число газети, довідається, що діється в цілмі грішнім світі, покурить, походить, розскаже дещо жінці з світових новинок, про що вона не читала днем і тоді спить:

— Ти сьогодні не ідеш на збори?

— Ні. Наші збори завтра.

— А наші позавтра.

— То деж почтаємо сьогодні вечером.

— Ні, ми вчора вечером читали. Сьогодні будемо дивитися на якусь гарну фільму, драму, або комедію.

— Та ми вже їх всіх переглянули.

— А обмінитися з сусідою?

— То добре.

— Михасю, а піди но ти до товариша Карого та спитай про якусь гарну фільму.

— Драму, чи комедію?

— Я волю драму.

— А я хочу комедію.

— Візьми якусь одну гарну і коротеньку драму, а одну коротеньку і смішну комедію.

Побачим і оди і друге.

— А яких їм дати?

— Скажи, що вони можуть собі вибрати з наших, яких тільки самі хотять і яких ще

ніколи не бачили.

Михася побіг, а тато з мамою тим часом приспособили, що потрібно.

— А що?

— Дістав.

— А гарне?

— Дуже гарне. В нас ще таких не було. Найновіші.

— Драма і комедія?

— Шей коротенький і найновіший огляд світових подій.

— Закладай.

Накрутили машину і на полотно почали проходити найновіші світові події.

Музика, крик, шум, радість, веселість, промови, демонстрації війська, демонстрації страйкерів в різних частинах світа, стріл, плач, стогін...

Не лише бачиш, що діється, але й чуєш, що говориться.

Новинки скінчилися. Прийшли до комедії. Сміються і на екрані сміються. Хата переповнена сміхом.

Перейшли до драми.

Дивилися на тяжке життя бідної родини. Експлоатація, нужда, фальшивість, шахрайство, родинні непорозуміння, бійка, слабкість, голод і холод, смерть. Бачиш і чуєш і відчуваш, бо ти оди і з тої самої родини.

— Тату, мамо, а вам чого сльози на лиць?

— Е, ні. Коли робітники в ха-

3 Трейд-юнійного Руху

"НАУКА" РЕАКЦІЙНИХ ТРЕЙД-ЮНІЙНИХ ЛІДЕРІВ.

"Organized workers are not interested in the next century. They would improve the world in their time and depend upon future generations to do likewise".

Повинний цитат взятий з "Федерейтс Рейлвеймен", трейд-юнійної газети за місяць листопада ц. р., зі статті п. н. "Принципальні засади, які повинні провадити юнійоністи". Ця заголовок стаття звернена проти радикального робітництва взагалі, а проти комуністичного зокрема. Там подається поради назанимим робітникам, що належать до різних крефтів трейд-юнійного руху, як боротися проти радикального і комуністичного руху. А що лідери Американської Федерації Праці не мають аргументів проти радикального робітничого і комуністичного руху, який з кожним днем зростає в більшу загрозу для їхніх добор плечених посад, то вони повинні страхат відстаїти та несвідомих робітників радикальним та комуністичним рухом.

Одного разу пишуть, що комуністи і фабриканти в союзі і разом провадять боротьбу, щоб роторостити трейд-юнійний рух, а другого разу видують якісь інші бреші. Але ніколи не старються цитувати програму комуністичної партії і її критикувати. Цего вони не роблять і не будуть робити. Вони не мають матеріалу, не мають аргументів критикувати комуністичної програми. Вони заслаби браться до такої великої праці. Але вони мусять провадити боротьбу проти радикалізму і комунізму, бо цего від них вимагають всемогутні долари, яким вони служили і будуть.

На різних своїх конвенціях їхні перші привітні промови, це дешевенський, безпринципальний, безаргументний атак на комуністів. Цим вони найкраще доказують своє безсилля супроти зростаючого сильного радикального робітничого руху в трейд-юніях. "Хай вони будуть собі комуністами, хай голяться революцією, але нехай лишуть в спокою нас, наші юнійоні". Так сказав один урядник А.Ф.П. на одній із їхніх конвенцій. Редактор "Федерейтс Рейлвеймен" видно не доводиться лише тим, щоб комуністи "були собі комуністами" і "лишили його в спокою". Він прямо ставить "принципальні засади, які повинні провадити трейд-юнійоністи". В тих "принципальних засадах" редактор згадує провадити "принципальні порівняння" між теперішнім трейд-юнійним рухом, а рухом комуністичним. Іншими словами, редактор "принципальних засад" ніби "доказує" головні "принципальні точки" одної і другої організації й на кожну ніби "комуністичну точку програми" він наводить свою трейд-юнійну "принципальну засаду". І за винятком лайок та таких назв на комуністичну адресу, як: "симонпур комуніст", "ред-гет", "пін дем давн" (наклик до несвідомих робітників в трейд-юніях), редактор ні на що не спромігся. Все-таки якимось через помилку редактор "викрич" одну комуністичну "тайну". Написав, що комуністи провадять боротьбу за краще життя в будуччині.

А щоби такі зараз цю головну точку комуністичної програми "збити" і показати, що його тах матимуть власні "мувінг-пікчерс", тоді вже плачу не буде. Або: поки існує визиск капіталу, доти робітник не матиме у власній хаті "мувінг-пікчерс". Або хоч матиме, то капіталісти не покажуть йому, як треба боротися за волю.

Треба перше вибороти волю, а тоді будемо мати все. І таки будемо.

Драпака.

трейд-юній мають "ліпшу точку", редактор вискочив от з чим:

"Зорганізовані робітники не є заінтересовані в майбутньому столітті. Вони зможуть поліпшити світ в своїм часі, а решта залежить від майбутньої генерації робити те саме".

Ось тобій "принципальна засада, яка повинна провадити трейд-юнійоністи"! Коби лише Грінові, Луїсові і іншим урядникам було по дванадцять тисяч доларів річної платні за безпечено до смерті, а решта — чорт з вами! Так дивляться на робітничі справи урядники А.Ф.П. і так, а не інакше, дивляться на робітничі справи всі, що всунулися до рядів зорганізованого робітництва лише для мягеньких посад, ради своїх особистих інтересів. Так дивляться на робітничі справи лише темнітелі, вороги поступу, зрадники робітничої класи.

Дійсні робітничі провідники, навіть батьки трейд-юнійного руху в Америці, дивилися на справи цілком інакше. Багато з них покляли свої голови в боротьбі з американськими капіталістами за прав організації, за краще життя будучих поколінь. Коли-б зорганізований робітничий минулий століття дивилося в той час на справи так, як сьогодні дивляться офіцери з А.Ф.П., то в нинішньому столітті робітничтво не мало би навіть цих прав, які зараз має. Кожний найменший нинішній здобуток робітничої класи забрав за собою багато людських жертв в минулі століття. І зорганізовані робітники сьогодні не зорганізувалися лише на те, щоб боротися за сьогодні, але зорганізувалися на те, щоб боротися за краще завтра, щоб провадити почате діло нашим попередниками минулих століть далше та далше вперед до повного визволення коли не для себе, то для майбутнього покоління.

Не добрі ті родичі, котрі говорять, що вони не є заінтересовані в тім, як їхні діти будуть жити по їхній смерті, а також й не є добрі ті робітничі організації та їх провідники, які не старються вибороти щонебудь доброго і корисного для робітників та передати його будучому зорганізованому робітничому руху.

М. Сильноверголец.

ТАК ЖИЮТЬ ЛІСОВИКИ.

Тімісін, Онт.

Тімісін, це мале містечко з 12 тисячами населення, розложене над рікою Маттадагі, в північному Онтеріо. Довкоти цього містечка простягаються великі ліси. Крім лісів знаходяться величезні поклади мінералів: золото, мідь і інші. Кілька років перед світовою війною не було в північному Онтеріо ні Тімісіну, ні других осель.

Завдяки великим природним багатствам тут розвинулась лісова й майнерська індустрія. Там, де кілька років тому назад рахали жаби й вили каоти, сьогодні працюють тисячі робітників по лісах, трачках і копальнях.

Зимою в лісах великий рух. Компанії й контрактори наймають робітників до праці в лісі за 30 — 40 доларів на місяць. Праця тяжка й не виносима. Ним виробиться місяць до убрания підється на повозину працю. Бо все в лісовій кемпі в двох дорослах, як в місті.

До праці виганяють о 6-й год. раню, а до кемпі приходимо о шестій вечером. Повних дванадцять годин ми є в руху. В роботі кожний рветься один наперед одного.

Ті робітники, що роблять "піс ворк", працюють як пара але із пачей, верхе одніна обмерзає ледом, вони й наганяють других робітників, що роблять на діжку.

Харчі погані. Спання влаштоване на деревляному ліжку у гілому сіні. Ліжка розміщені по обох боках кемпі одне поверх одного, на два поверхи. Таких ліжок є до 150, на кожному ліжку спить по два робітники.

На середині кемпі розміщений великий огрівач. Й звичайно, в робітні убрания спітніє й зможе, а щоб не змерзнути на другий день при роботі, то треба його десь просушити. Все це сушиться коло огрівача. Про-

робівши зиму на такій кемпі, робітник певно набуде якоїсь хвороби й те, що не вадяло на убрания, то вадить лікарю. Калітвом трапляється раз-у-раз. Хорим ніхто не інтересується. Робітник немає часу, а прашеладій шей тільки не звертають уваги, бо що їм там хорий робітник? На його місце є багато здорових.

Так живуть і працюють майнери.

Не краще справа маєється й на трачках. Робітники працюють по 10 і 12 годин на день. Платняє 30 і 35 ц. на годину. Бос підганяють робітників, а робітник терпить, бо кожного дня приходить десяток інших робітників і питають роботи.

Нікой коні немає ні в лісах, ні в трачках. В Тімісін є відділ Ломбер Боркерс Індустриал Юніон, яка числить не більше сто членів і то всі філіальські робітники.

Більшість робітників мовчки зносить всі кривди й наруги від прашеладій і їх прихистити, але виступити й змінитися за кращі умовини ніхто не посміє тому, що нема сил. Щоб мати силу, треба бути організованим. Потреба такої організації давно відчувалась серед лісових і деревних робітників. І треба організуватися, як що хочемо наші обставини поліпшити.

Не краще справа маєється й з майнерами. Їх теж можна начислити кілька тисяч. В одній Голденджер майні робить коло півтора тисячі робітників. Звичайно, закон каже, що в майнах маєється працювати 8 годин, але кожний майнер робить 10 а то й більше годин.

Найбільше лихо є те, що більше чим половина майнерів робить на "бонус". Майнер, що робить машинною, мусить повертати 10 дев'ять-фитових дір для компанії. Коли-ж має більше, як десять дір, тоді йому платять компанія 40 ц. від діри, з чого припадає 30 ц. для машинного, а 10 ц. для помічника. Але, щоб тих 10 дір для компанії повертати, треба дривлі наноситися. Буває, що дривлі (заділ, яким вертять діри) не стане, а щоб їх мати достатком, треба скорше від другого з'їхати в майну. І так один наперед одного з'їжджає скорше. Друга частина майнерів робить від 3-ї години по полуночі. Але це лиш так кається. Багато з них виходить з дому вже в 1-й годині, а в майну спускаються в 2-й годині.

А там, щоб здрилювати "бреста" (21 діра й кожна по шість фтів довга), треба добре наробитися, щоб скінчити дривляння, заладувати динаміт до діри і вистріляти. Часом, як трапляється твердий камінь, то хоч гини, а певну парку мусиш виконати, бо інакше пропаде бонус.

Ті, що задувають каміня на гарі, мусять заповнити 13 до 14 три-тонові гарі. Тоді можуть іти до дому, як забуртять те каміня, що на нічий шифт надрилять й вистрілять машинний з поміньком. Останні працюють денну шифту, до роботи йдуть о год. 5:30 раню.

За кілька років такої пекельної праці чоловік віддає всю силу. А чаму замість "спікозес" (майнерські сухотки). Ці майнерські сухотки діляться на степені такі: перший, другий і третій. І коли лікарі відкирали ці сухотки в майнерів, то всі говорили, що хто працює в майнах в Онтеріо, а має перший степені сухот, то Компензешн Бора дасть йому 500 доларів, хто має другий степені той дістане одну тисячу, а хто має третій степені, той буде мати отримання й його діля як до смерті. Останнім не довго треба давати отримання, бо третій степені означає смерть. Ті майнери, що набули перший або другий степені тієї хвороби, то те можуть вижити, але треба жити на відповідному возозу й мати відповідну пенсію. Але не для нас. На початках відкриття згаданого кар'єру Компензешн Бора виплатила кільканимашу майнерам по 500 і по одній тисячі доларів. Але тепер вже нікому не платять. Кожний майнер переходить лікарську екзамінацію, що шість місяців і кожному екзаменованому лікар каже: "Твій стан здоров'я поліпшався".

Каліттва трапляються дуже багато. Ще року нема, як задушилися 40 майнерів у згаданій майні, а вже від тоді забито 8 людей, а калітв — так і не порухаються. Зі згаданих робітників за кілька років майнерської праці лишаться хочіть скелети.

На жаль, каже, що ніхто з майнерів не думає, як би то поліпшити своє положення. До місцевой коні крім 20 українців та 30 філіальців ніхто не належить.

Члени М.В.Ю. оф К. робили всілякі старання, щоб зорганізувати місцевих майнерів, але все на дармо. Обставини з кожним днем гіршають й я вірю, що незадовго не лише Тімісінський, але й майнері цілого північного Онтеріо зрозуміють, що в організації сила.

Лиходій.

ПРИСЛАДІ СТАРУ АДРЕСУ.

Коли переїдете з одної місцевості до другої або перенесете з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу. При чім не вистарить подати тільки нову, але киче потріб не подати і стару Вашу адресу. Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти".

ФОРД СІТІЗЕН АСОСІЕШЕН РОЗБИВАЄ ЄДИНИЙ ФРОНТ.

Форд Сіті, Онт.

Місцева частина Канадійської Партії Праці рішила ставити цього року своїх кандидатів до міської і шкільної ради. А саме: до міської ради Т. Н. Женчука і Т. Рейнкрафта, до шкільної ради Т-ку Ванчаду. До співпраці у виборах Канадійська Партія Праці запросила всі місцеві робітничі організації й висунула тасло єдиного робітничого фронту. В тому числі вона вислала своїх делегатів до Форд Сітізєн-Асоційейшен. Та організація називала себе досі робітничою і ображалася, коли деякі робітники, видаючи її тасло посуювання в право, звали її дрібнобуржуазною. Ми знали, що там є верхушка чисто дрібнобуржуазної породи, яка буде руками й ногами боротися проти нас. Але ми вірили, що низи, які складаються з робітників і дрібних власників підтримуть єдиний фронт. Та сталося інакше. Єдиний фронт піддержували тільки частина з них, т. зв. ліве крило. Але частина та була в меншості. Більшість з них пішла за куткою людців, що їх поза власним жолуком і киченням нічого бачити не обходило. Більшість 24 голосів проти 13 віданувай співпраці, не мали навіть оправдання на свій таємний кичок. Майже всі члени, що висказувалися, були примушені признати, що наша програма є дійсно робітничою і тому добра для робітників. Навіть верхушка цієї організації не наважилася сказати проти нас і політичній і кандидатів крім дівачьких закидів, от хоч би й такою, що наша програма добра, але ми не добрі, бо в Укр. Роб. Домі колектування гроші при вступі в неї було на концерті, що ми не винаймали їй галі торішнього року для льодовання. (Причини не винайдення галі для Асоційейшен вивиснені в "Укр. Роб. Вісти", а причини колектування грошей є зрозумілі для кожної хоч трохи думаючої людини. Кожному відомо, що з галєю зв'язані видатки: освітлення, огрівання, удержання грошодаря, удержання учителів для діточої школи, куплення різних приладів то, а на це потреба грошей. Крім того, ми маємо ще й досить великий довг за будову дому.) Ог і на таких аргументах Форд Сітізєн Асоційейшен сперла своє відкинення співпраці: на таких дівачьких, безосновних буржуазних аргументах вона оперла так велику вагу річ, як розбиття єдиного фронту. Чи-ж можна звати її після того робітничою? Чи-ж можна повірити їй своїм досвідом, тобто заступництвом в міській раді при надходжіннях виборів? Не-хай робітники й робітничі Форд Сіті подумают над цим.

Не диво отже, що радикальні елементи з цієї організації, після такого поступу більшістю, напугували цю роботу як реакційну і шкідливу для робітництва та заявили свій виступ з Асоційейшен і демонстративно опустити мітинг. Це зробили найактивніші її члени, — основателі цієї організації і її судалі піддержувачі, а в тому числі і нинішній протоколовий й секретар тов. Косміна. Так скопалась Асоційейшен в одну ворожих робітничому руху організації.

На ділі, не для нас не представляє нічого нового і несподіваного. Ми свідомі того, що в добу класового розривничковання, в добу пробуждення робітничої класи до свого життя, такі організації творяться досить густо; творяться і стають першими слухачами капіталу. Признаки свого назадництва Асоційейшен жоказала зловни своїм дворовим відкиненням афіліції до К.П.П. і іншими провокаційного характеру вчинками своєї верхушки, а розбиванням єдиного робітничого фронту вона тільки запершила його. І сьогодні ми можемо твердити, що по виступленні з неї

радикальних елементів, Асоційейшен вже покотилася в буржуазну багно-ч. Ми-ж не діти, щоб повірити, що колектування грошей є головною причиною відкинення співпраці. Ні, тут ниває себе дрібнобуржуазна служачка порода; порода, яка в часі боротьби двох протинних класів: робітничої і капіталістичної — не має ніякого ґрунту під ногами й тому котиться все до буржуазії скорше і ближче. До робітників вона хитається тільки на словах, а на ділі все робить в користь буржуазії. І тепер вона зробила це: на словах похвалила програму, а на ділі зробила розрив, розбила єдиний фронт і тим змінила буржуазію.

Я вірю, що всі робітники, а в першій мірі фодасітські, не перейдуть мовчально коло цього ганебного вчинку. А відповідно осудять не лише вчинок але й саму цю організацію, що поповнила отой злочин.

Хто розбиває робітничу єдність той розбиває силу робітників, той руйнує є їх шляхи до кращого, той є лютіший ворог робітничої класи. А коли він походить з поміж працюючих, то він ще зрадник робітничих інтересів і злочинець.

М. Ленартович.

В ШЕСТУ РІЧНИЦЮ НЕЗАБУТНИХ ГЕРОЇВ.

Гемптон, Онт.

Драмгурток при відділі ТУРФДім відіграв в неалязю вечером 11 листопада велику драму нашого пролетарського письменника дім. М. Ірчада, п. н. "Дванацять" в пам'яті шесторіччя смерті героїв — революціонерів: Мельничука, Шереметі і Цепка, що їх польська окупаційна влада розстріляла дня 11 листопада 1922 року в Чорткові.

Драму наші аматори відіграли вдало, не зважаючи на те, що мало було в них часу на підготовлення. Цю драму ми грали в польській калі, але й та сая була за мала. Судно було битком набито так, що трудно було пройти з кінця в кінець. Багато публіки вернулось назад до дому, бо в сазі вже не було місця.

Під час гри "Дванацять" багато людей плакало і то безперервно. Вони бачили на сцені дійсний образ сміливих борців "Дванацять", що покинули вілне життя на Радянській Україні і пішли звільнити своїх братів у Східній Галичині. Трагізм цієї драми такий силь